

Sosiaali- ja terveysministeriölle
kirjaamo.stm@stm.fi
sotetoimisto@stm.fi

Lausunto

1 (5)

10.9.2021

Viite: VN/21186/2021

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (maahantulosäännökset)

Kiitämme lausuntomahdollisuudesta ja toteamme seuraavaa:

Nykyisiä maahantulon terveysturvallisuustoimia koskevat väliaikaisäännökset ovat tällä hetkellä voimassa 15.10.2021 saakka. Nyt on ehdotettu, että säännösten voimassaoloa jatkettaisiin pääosin muutoksitta ajalle 16.10. - 31.12.2021.

Katsomme, ettei ehdotettujen maahantulon terveysturvallisuustoimien jatkaminen ole enää välttämätöntä eikä oikeasuhteista 15.10.2021 jälkeen. Hallituksen esitystä ei siten mielestämme tulisi ollenkaan antaa.

Maahantulon terveysturvallisuustoimilla on tarkoitus suojata Suomessa asuvia ja oleskelevia ulkomailta tulevilta koronavirustartunnoilta. Suomen koronarokotuskattavuus on kehitymässä hyvin ja arvioiden mukaan Suomessa saavutetaan yli 12-vuotiaissa tavoitteeksi asetettu noin 80 %:n rokotuskattavuus (kaksi rokotetta / henkilö) noin lokakuun 2021 puoliväliin mennessä, kun kaikilla yli 12-vuotiailla on ollut mahdollisuus ottaa kaksi rokoteannosta. Kun tässä vaiheessa rokottaminen kahdella rokotteella on paras suoja tautia vastaan, jonka yksilö voi saada, on pakko kysyä, millä perusteilla matkustamista käytännössä voimakkaasti rajoittavia terveysturvallisuustoimia jatkettaisiin vielä sen jälkeen, kun tavoiteltu rokotussuojan taso on jo saavutettu. Kun nyt esitetään, että niitä jatkettaisiin vuoden 2021 loppuun saakka, voidaan myös kysyä, mitä sellaista odotetaan tapahtuvan 15.10 - 31.12.2021 välillä, millä perusteltaisiin se, ettei niitä olisi tarpeen jatkaa enää 31.12.2021 jälkeen. Sellaista ei mielestämme ole näköpiirissä, eikä toisaalta voida lähteä siitäkään, että esitettyjä matkustamista rajoittavia käytäntöjä jatketaan loputtomiin.

Suomen yhteiskuntaa tulisi tässä vaiheessa alkaa avata muiden maiden tavoin eikä jatkaa rajoitustoimia. Meidän on täysin välttämätöntä

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

10.9.2021

tunnustaa se tosiasia, että joudumme elämään koronataudin riskin kanssa vielä pitkään, mutta olemme yhteiskuntana tehneet paljon tämän riskin hallitsemiseksi. Keskeisimpänä keinona tässä työssä ovat rokotteet.

Kiinnitämme huomiota myös siihen, että hallitus esitti kesäkuussa 2021 eduskunnalle (HE 105/2021 vp), että matkustusrajoituksia koskevat säännökset olisivat voimassa vuoden 2021 loppuun saakka. Perustuslakivaliokunta katsoi, että hallituksen esityksessä ja muutoin valiokunnan saamassa selvityksessä esitettyjen, esimerkiksi ennakoitua rokotuskattavuutta Suomessa koskevien tietojen valossa perustuslakivaliokunta ei ole nyt voinut vakuuttua sääntelyn välttämättömyydestä vuoden 2021 loppuun asti. Tilanne on tuosta vielä muuttunut mainitun rokotuskattavuuden vuoksi ja näkemykselle olisi nähdäksemme nyt vielä kesäkuun tilannettakin paremmat perusteet.

Mikäli esitys kuitenkin päätettäisiin antaa, toistamme näkemyksinämme nyt voimassa olevan lain (HE 105/2021 vp) valmistelun ja käsittelyn aikana esiin tuomamme keskeisimmät argumentit muuttamin lisäyksin ja tarkennuksin, niistä keskeisimpinä:

1. Esitys ei perustu aidolle riskimaakriteerille eikä EU:n yhteisille suosituksille

Esitys olisi mielestämme hyväksyttävissä korkeintaan niin, että se perustettaisiin aidolle riskimaakriteerille. Nyt noudatettu ns. vihreän maan ilmaantuvuusraja 10 ei ole aito riskimaakriteeri huomioiden, että se on huomattavasti matalampi kuin EU:n suosittama riskimaakriteeri (50 tai 75 riippuen positiivisten testien osuudesta). Se on myös huomattavasti matalampi kuin kesään 2021 Suomessa noudatettu raja 25 ja myös huomattavasti matalampi kuin Suomen tämän hetken ilmaantuvuustaso. Riskimaakriteerin tulisikin olla selvästi korkeampi ja keskittyä erityisen riskialttiisiin maihin (esim. ns. tummanpunaiset maat), jolloin tällaisista maista saapuviin matkustajiin voitaisiin soveltaa nyt esitettyjä terveysturvallisuustoimia. Muihin niitä ei tällöin sovellettaisi.

On keskeistä, että maat pyrkivät löytämään yhteisiä käytäntöjä ja kontrolleja. Suomen tulee EU:n jäsenmaana olla rakentamassa näitä malleja ja sitoutua niihin myös itse. Mikäli Suomen omat kontrollit ovat olennaisesti tiukemmat kuin muissa maissa, se tulee tarkoittamaan, että Suomeen ja Suomesta muualle suuntautuva matkustaminen ei pääse avautumaan muiden tahdissa ja myöskään suomalaiset vientiyrietykset eivät pääse toimimaan kilpailijoidensa tavoin, vaan jäämme yhä enemmän jälkeen kansainvälisen kaupan ja matkustuksesta riippuvien elinkeinojen elpymisestä.

2. Esitys 9.9.2021 päivitetyn hybridistrategian toimintasuunnitelman kannalta

Valtioneuvoston 9.9.2021 hyväksymässä hybridistrategian toimintasuunnitelman päivityksessä todetaan, että kun rokotusten kohdeväestön vähintään 80 % rokotuskattavuus saavutetaan tai kaikilla halukkailla kohdeväestöön kuuluvilla on ollut mahdollisuus saada kaksi rokotetta, valtakunnallisista rajoituksista ja kattavista suosituksista luovutaan. Strategiassa todetaan (s. 4), että rokotuskattavuuden kasvun myötä vakavalle tautimuodolle riskissä olevat henkilöt on lisääntyvästi suojattu, ja tartuntojen hallitsemattoman väestöleviämisen ja sairaalahoidon kuormittumisen riski on olennaisesti pienentynyt. Esitysluonnos ei kuvasta toimintasuunnitelman sisältöä ja henkeä, vaan sen voidaan katsoa olevan siihen nähden ristiriidassa; rajoituksia jatkettaisiin.

Valtioneuvoston periaatepäätöksellä 9.9.2021 hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan sisältyy ns. hätäjarrumekanismi, millä tarkoitetaan sitä, että tautitilanteen sitä ehdottomasti vaatiessa koronan hallinnassa voitaisiin siirtyä takaisin laaja-alaisempien rajoitustoimenpiteiden valtakunnalliseen ohjaukseen voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Suunnitelman mukaan mekanismi olisi otettava käyttöön, mikäli rokotusohjelman vaikuttavuus olisi ennakoarvioita merkittävästi huonompi ja epidemiatilanne alkaisi sen seurauksena merkittävästi uudelleen vaikeutua. Valtioneuvoston asetuksella todettaisiin, milloin tällainen tilanne on käsillä.

Myös tämän esityksen kanssa samaan aikaan lausuttavassa luonnoksessa hallituksen esitykseksi koronapassista hätäjarrumekanismi on huomioitu.

Nähdäksemme mikään ei estäisi kytkemästä vastaavantyyppistä mekanismeista myös maahantulon terveysturvallisuustoimien kokonaisuuteen samantyyppisillä kriteereillä. Matkustus lähtökohtaisesti avattaisiin, mutta tautitilanteen olennaisen ja merkittävän heikentymisen varalta kehitettäisiin mekanismi, jolla tiukempiin matkustusta rajoittaviin tai sitä kontrolloiviin käytäntöihin olisi mahdollista palata, mikäli tilannetta ei muilla toimin kyettäisi hallitsemaan.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

10.9.2021

3. Esitys ei varmista sitä, että Suomen järjestelmä kestää saapuvien matkustajien aiheuttaman testauspaineen huomioiden myös muut terveydenhuollon tarpeet ja sen vaikutusarviointi on muutenkin puutteellinen

Terveydenhuollon viranomaiset ja rajaliikenteen kannalta keskeiset kunnat ja kaupungit, esim. Vantaa ja Helsinki, ovat useaan otteeseen korostaneet rajatestauksen resurssihaasteita. Ymmärtääksemme nämä haasteet eivät ole poistuneet minnekään. Lisäksi muiden sairauksien hoitovelka paisuu kaiken aikaa ja nyt viimeistään rokotuskattavuuden kehittymisen tuella tulisi tarkastella erittäin kriittisesti, onko nykyisen kaltainen voimakas panostaminen koronatestaukseen ja muihin koronaan liittyviin toimiin enää perusteltua nykyisessä tilanteessa. Tuo resurssointi on pois muiden sairauksien hoidosta ja ennalta ehkäisystä ja näin sairauksien kokonaiskustannus ja -haitat sekä yksilöille että yhteiskunnalle voivat nousta suuremmiksi kuin kohdentamalla nyt koronaan kohdistettuja resursseja hoitovelan pienentämiseen.

Laadukkaassa lainsäädännössä sekä esitetyn että vaihtoehtoisten ratkaisumallien vaikutukset tulisi avoimesti avata. Esityksessä ei ole tarkasteltu eri vaihtoehtojen vaikutuksia riittävän tarkasti: montako tartuntaa, sairastumista ja kuolemaa arvioidaan vältettävän. Näitä lukuja tulisi verrata siihen, mitkä ovat esityksen vaikutukset eri toimijoille ja paljonko toimenpiteet yhteiskunnalle kokonaisuudessaan maksavat mukaan lukien edellä kerrottu vaikutus hoitovelan kasvuun. Vain tällaisen vertailulaskelman kautta voidaan lopulta arvioida, ovatko rajoitustoimien tai muiden torjuntatoimien kustannukset järkeviä suhteutettuna niillä saatuun hyötyyn. Näinhän on yleisesti lääkekulujen ja muiden lääketieteellisten toimenpiteiden kustannusten osalta aiemmin tehty ja tehdään varmasti jatkossakin – koronakriisin aikana tästä on toistuvasti tingitty, näin myös tässä esityksessä.

Esityksen sivuilla 14-15 on tarkasteltu esityksen yritysvaikutuksia. Sivulla 14 todetaan: " Ehdotuksella mahdollistetaan kansainvälisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämä terveysturvallinen työmatkustaminen. Ehdotus selkiyttää ja yhdenmukaistaa Suomen edellyttämiä matkailuun liittyviä terveysturvallisuustoimenpiteitä ja turvaa matkailualan mahdollisuuksia kannattavaan yritystoimintaan. Tätä kautta ehdotuksella voidaan nähdä olevan positiivisia työllisyysvaikutuksia." On vaikeaa yhtyä näihin näkemyksiin, jos verrataan vaihtoehtona sitä, että nykyiset terveysturvallisuuskontrollit purettaisiin ja luotettaisiin lähtökohtaisesti rokotuskattavuuden tehokkuuteen, kuten mielestämme tässä tilanteessa olisi jo perusteltua tehdä.

Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

10.9.2021

4. Muut huomiot

Katsomme, että olisi joka tapauksessa tärkeää arvioida lain tarkoituksenmukaisuutta ja voimassaolon tarvetta säännöllisin väliajoin myös lain voimassaolon aikana, mikäli esitys päätetään antaa.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola
Johtaja